

Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України
відділ історії зарубіжної філософії
сектор східної філософії

24 вересня 2019, 16:00

к. 327

СЕМІНАР ДОСЛІДНИКІВ СХІДНИХ ФІЛОСОФІЙ

Засідання СХХІІІ

Тема засідання:

**«“Універсальний суфізм” Інайят Хана, теософія
й орієнталізм у соціокультурному середовищі
“Срібного віку” в Росії»**

Доповідач:

Олег Ярош, к. філос. н., с. н. с., завідувач сектору східної
філософії відділу історії зарубіжної філософії
Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Співдоповідач-диспутант (respondent):

Денис Брильов (Київ), к. філос. н., доцент,
Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова

ЗАПРОШУЄМО УСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ!

Див.:

www.tdsf.kiev.ua/

http://community.livejournal.com/ukr_asia_philos

<http://www.facebook.com/OrientalPhilosophiesSeminarKyivUkraine>

ТЕЗИ

Доповідь присвячено рецепції ідей «універсального суфізму» серед російської творчої інтелігенції «Срібного віку», а також контактам Інайят Хана (1882–1927) з мусульманськими та академічними колами Російської імперії під час його перебування у Росії у 1913–1914 роках.

На початку ХХ століття до Першої світової війни та революційних подій 1917 року Російська імперія все ще була переважно православною християнською країною зі значним мусульманським населенням у Поволжі, Північному Кавказі та Середній Азії, де суфізм був основною течією. Найбільшою популярністю серед місцевих мусульман користувалися різні відгалуження суфійського тарикату Накшбандія.

Незважаючи на те, що суфізм мав значний вплив на релігійну ситуацію у мусульманських регіонах Російської Імперії, мусульмани, значною мірою, були недооцінені в дискурсі столичної інтелігенції, а сам суфізм був переважно невідомий за межами його історичних регіонів, тобто Середньої Азії, Кавказу та Поволжя.

Наприкінці ХІХ – початку ХХ століття культурне середовище модернізму або «Срібного віку» в Росії було глибоко просякнуте містичними ідеями та образами, вираженими в поезії, літературі, музиці і мистецтві. У салонах, лекторіях та приватних оселях в імперських столицях і провінційних містах відбувалися заходи Теософського товариства, заснованого Оленою Блаватською (1831–1891), а також організовані послідовниками Рудольфа Штайнера (1861–1925).

Відомий індійський музикант Хазрат Інайят Хан приїхав із Парижа в Росію 3 жовтня 1913 року в супроводі свого ансамблю, двох братів, дружини Ори Рей Бейкер і провів сім місяців у Москві та Санкт-Петербурзі. Інайят Хан належав до відгалуження суфійського тарикату Чішті-Нізамі.

Теософське товариство відіграло важливу роль у процесі рецепції і популяризації «східних» доктрин (зокрема індуїстських та буддистських) на Заході і в Російській Імперії. При цьому, Марк Седжвік стверджує, що суфізм, в основному, був виключений з теософських наративів. Однак, деякі постаті того часу, пов'язані з теософією, як Іван Агуелі (1869–1917) та Карл Генрік Б'єреггард (1845–1922), незабаром «навернулися» на суфізм. Пізніше Б'єреггард узяв активну участь у розвитку руху Інайят Хана в США.

Можна стверджувати, що рецепція суфійських містичних та естетичних концепцій російською творчою інтелігенцією та езотеричними колами «Срібного віку» була опосередковано теософськими доктринами, крізь призму яких вони сприймали вчення Інайят Хана.